

Uklart om spedbarn foretrekker prososiale andre

Lars M. Rimol

Institutt for psykologi, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

lars.rimol@ntnu.no

Preferansen for hjelpsomme aktører er svakere enn tidligere antatt.

Omtalt artikkel

Rimol, L. M., Pfuhl, G., Kjelsbøl, S. L., Fiskum, C., Wimbari, S., Wang, W. & Johannesen, B. O. (2026). Do 9-month-old infants prefer prosocial others? Two conceptual replications and a meta-analysis of the Hamlin & Wynn box opening/closing paradigm. *Child Development*, 97(3), 696–709. <https://doi.org/10.1093/chidev/aacaf052>

De kanadisk-amerikanske forskerne J. Kiley Hamlin og Karen Wynn hevder at mennesker er født med en moralsk kjerne, som allerede i spedbarnsalderen manifesterer seg som en preferanse for prososiale aktører (Hamlin, 2013). Forskningen bygger på kontrollerte eksperimenter der spedbarn observerer sosiale interaksjoner som typisk involverer en hovedperson, samt en prososial «Hjelper» og en antisosial «Hindrer». Hovedpersonen forsøker for eksempel å åpne en boks for å få tak i en fargerik rangle i *Box opening/closing*-paradigmet (Hamlin & Wynn, 2011), eller å dytte en ball opp en bratt bakke i *Hill climber*-paradigmet (Hamlin et al., 2007).

Box opening/closing-paradigmet, som vi har brukt i våre replikasjonsforsøk, er et dukketeater hvor hovedpersonen vekselvis mottar hjelp av Hjelperen og blir motarbeidet av Hindrerens. Etter gjentatte slike forestillinger oppfordrer forskeren barnet til å velge en av hånddukkene. Barnets valg av pro- eller antisosial dukke antas å være uttrykk for en sosial og moralsk evaluering.

Vanskelig å etterprøve

De første studiene på feltet rapporterte at tre fjerdedeler av nordamerikanske spedbarn mellom fem og ni måneder foretrakk Hjelperen (Hamlin & Wynn, 2011; Hamlin et al., 2007). Etter hvert fikk imidlertid Hamlin og Wynn sin egen lille replikasjonskrise da flere uavhengige forskergrupper i Europa ikke lyktes med å replikere resultatene (Cowell & Decety, 2015; Loheide-Niesmann et al., 2021; Salvadori et al., 2015; Vaporova & Zmyj, 2020).

Ved The Early Brain Development Group ved Institutt for psykologi på NTNU gjennomførte vi i 2022 og 2023 to konseptuelle replikasjonsforsøk av Hamlin og Wynns opprinnelige studie (Hamlin & Wynn, 2011). Vi samlet inn data både i Norge og i Indonesia for å undersøke preferansen for prososiale aktører hos spedbarn i ulike kulturer. I tillegg gjennomførte vi en metaanalyse for å estimere en effekt basert både på våre egne funn og andre, tidligere studier.

METODE

- Vi testet om ni måneder gamle spedbarn i et norsk ($n = 24$) og indonesisk ($n = 30$) utvalg foretrakk prososiale aktører.
- Studien var et konseptuelt replikasjonsforsøk med to eksperimenter som testet samme hypotese. Vi gjorde kun mindre justeringer på originaloppsettet i Norge, men tilpasset metoden noe mer til lokal kultur i Indonesia.
- Prososial preferanse ble operasjonalisert som valget av en hjelpsom dukke (Hjelperen) i Box opening/closing-paradigmet.
- Vi utførte en metaanalyse på ni studier, bestående av i alt tretten eksperimenter, på spedbarn fra fem til tjuefire måneder, fra Nord-Amerika, Europa og Asia.

Lite støtte for å foretrekke hjelpsom aktør

I våre eksperimenter foretrakk et lite flertall spedbarn Hjelperen, men preferansen var ikke statistisk signifikant. Metaanalysen viste en signifikant samlet preferanse for prososiale dukker på 58 % på tvers av de inkluderte studiene. Yngre spedbarn i nordamerikanske utvalg, hovedsakelig undersøkt i Hamlin og Wynns laboratorium, viste sterkest preferanse. En metaanalyse uten de nordamerikanske studiene ga en preferanse for Hjelperen på 53 %, som ikke var statistisk signifikant.

HOVEDFUNN

- Norske spedbarn viste en 58 % preferanse for den prososiale dukken, som ikke var statistisk signifikant (95 % konfidensintervall (KI): 0.40–1.00).
- Indonesiske spedbarn viste en 57 % preferanse for den prososiale dukken, som ikke var statistisk signifikant (95 % KI: 0.40–1.00).
- Metaanalysen viste en 58 % preferanse for prososiale dukker, som var statistisk signifikant (95 % KI: 0.53–1.00). Men den nedre grensen for konfidensintervallet er nær sjansenivået (50 %).
- Når alle nordamerikanske studier ble utelukket fra metaanalysen, var preferansen på 53 % og ikke statistisk signifikant (95% KI [0.46–0.60]).

Skudd for baugen for medfødt moralsk kjerne

Våre eksperimentelle funn gir ikke støtte til hypotesen om at spedbarn foretrekker prososiale aktører ved ni måneders alder. Studien føyer seg dermed inn i en rekke av europeiske replikasjonsforsøk de siste ti årene som ikke har funnet støtte for originalfunnet (Raggio et al., 2015; Salvadori et al., 2015;

Vaporova & Zmyj, 2020). Resultatene fra vår metaanalyse viser en statistisk signifikant preferanse for prososiale aktører, men samtidig er effekten betydelig mer beskjeden enn i originalfunnene og i hovedsak knyttet til ett enkelt miljø i Nord-Amerika.

Det er svært vanskelig å avgjøre hva et tre, fem eller ni måneder gammelt spedbarn tenker eller foretrekker, basert på hvor det ser, eller hva det strekker seg etter. En parsimonisktolkning av forskningen på spedbarns handlingsforståelse i de to første leveår er at den bare viser forståelse av *intention-in-action* (Csibra & Gergely, 1998), som vil si at barnet kun oppfatter handlingens formål. Forskning av William Fabricius og kolleger viser at barn først forstår falske oppfatninger (*theory of mind*) i seks- til syvårsalderen (Fabricius et al., 2021). Forklaringen gir dermed et bilde av spedbarns mentale kapasitet som mer begrenset enn det Hamlin og Wynn legger til grunn i sin teori om tidlig sosial kognisjon.

Som en del av samarbeidsprosjektet ManyBabies gjennomførte en gruppe forskere en replikasjonsstudie på det tidligere nevnte Hill climber-paradigmet (Lucca et al., 2025). 567 barn på tvers av laboratorier i flere ulike land deltok. Replikasjonsforsøket fant bare 49 % preferanse for Hjelperen, som ytterligere svekker hypotesen om en medfødt moralsk kjerne.

Hamlin og Wynns studier blir stående som et klassisk eksempel på hvor viktig det er med replikasjon i utviklingspsykologien. Idéen om at mennesker er født med en ferdig moralsk kjerne, er i dag høyst omstridt og har med dette fått enda et skudd for baugen.

Referanser

- Call, J. & Tomasello, M. (2008). Does the chimpanzee have a theory of mind? 30 years later. *Trends in Cognitive Sciences*, 12(5), 187–192. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2008.02.010>
- Cowell, J. M. & Decety, J. (2015). Precursors to morality in development as a complex interplay between neural, socioenvironmental, and behavioral facets. *Proceedings of the National Academy of Sciences U S A*, 112(41), 12657–12662. <https://doi.org/10.1073/pnas.1508832112>
- Csibra, G. & Gergely, G. (1998). The teleological origins of mentalistic action explanations: A developmental hypothesis. *Developmental Science*, 1(2), 255–259. <https://doi.org/10.1111/1467-7687.00039>
- Fabricius, W. V., Gonzales, C. R., Pesch, A., Weimer, A. A., Pugliese, J., Carroll, K., Bolnick, R. R., Kupfer, A. S., Eisenberg, N. & Spinrad, T. L. (2021). Perceptual access reasoning (PAR) in developing a representational theory of mind. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 86, 7–154. <https://doi.org/10.1111/mono.12432>
- Hamlin, J. K. (2013). Moral judgment and action in preverbal infants and toddlers: Evidence for an innate moral core. *Current Directions in Psychological Science*, 22, 186–193. <https://doi.org/10.1177/0963721412470687>
- Hamlin, J. K. & Wynn, K. (2011). Young infants prefer prosocial to antisocial others. *Cognitive Development*, 26(1), 30–39. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2010.09.001>
- Hamlin, J. K., Wynn, K. & Bloom, P. (2007). Social evaluation by preverbal infants. *Nature*, 450(7169), 557–559. <https://doi.org/10.1038/nature06288>
- Loheide-Niesmann, L., de Lijster, J., Hall, R., van Bakel, H. & Cima, M. (2021). Toddlers' preference for prosocial versus antisocial agents: No associations with empathy or attachment security. *Social Development*, 30(2), 410–427. <https://doi.org/10.1111/sode.12487>
- Lucca, K., Yuen, F., Wang, Y. Y., Alessandroni, N., Allison, O., Alvarez, M., Axelsson, E. L., Baumer, J., Baumgartner, H. A., Bertels, J., Bhavsar, M., Byers-Heinlein, K., Capelier-Mourguy, A., Chijiwa, H., Chin, C. S. S., Christner, N., Cirelli, L. K., Corbit, J., Daum, M. M.,...Hamlin, J. K. (2025).

- Infants' Social Evaluation of Helpers and Hinderers: A Large-Scale, Multi-Lab, Coordinated Replication Study. *Developmental Science*, 28(1). <https://doi.org/10.31234/osf.io/qhxxkm>
- Raggio, E., Hendi, S. F., Modesti, C., Presaghi, F. & Nicolais, G. (2015). Temperament and attachment in the development of moral precursors: Preliminary data. *Infanzia e Adolescenza*, 14, 197–217.
- Salvadori, E., Blazsekova, T., Volein, A., Karap, Z., Tatone, D., Mascaro, O. & Csibra, G. (2015). Probing the Strength of Infants' Preference for Helpers over Hinderers: Two Replication Attempts of Hamlin and Wynn (2011). *PLoS One*, 10(11), e0140570. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0140570>
- Vaporova, E. & Zmyj, N. (2020). Social evaluation and imitation of prosocial and antisocial agents in infants, children, and adults. *PLoS One*, 15(9), e0235595. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0235595>

